

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
10/1784 JWC

Vår ref.
NBGGR1
11/00108

Oslo
28.02.2011

Høring – Lovforslag om gjennomføring av direktiv 2009/44/EF i norsk rett

Finansdepartementet ber i brev av 13. januar 2011 om Norges Banks vurdering av høringsnotat utarbeidet av ei arbeidsgruppe med deltakere fra Norges Bank og Finanstilsynet. Direktivet gjør endringer i direktiv 1998/26/EF om endelig oppgjør i betalingssystemer og i oppgjørssystemer for verdipapirer (Finalitetsdirektivet), og i direktiv 2002/47/EF om finansiell sikkerhetsstillelse med hensyn til sammenkoblede system ("linked systems") og gjeldsfordringer ("credit claims").

De to direktivene som nå endres er inntatt i norsk rett i hhv. lov om betalingssystemer og lov om finansiell sikkerhetsstillelse.

Det er internasjonal markedsutvikling som har gitt behovet for endring i direktivene.

- Konkurransen i den finansielle infrastrukturen er økt gjennom etablering av samvirkende systemer. Dette er særlig viktig for sentrale motparter, og dette har medført at det kan oppstå situasjoner der reglene i Finalitetsdirektivet ikke skaper tilstrekkelig klarhet.
- Økt krav til formell pantesikring av likviditetsfasiliteter mellom bankene, har gitt behov for å kunne utnytte mer av bankers aktiva til pantesikring. Det har vært ulik praksis landene imellom, og reglene gjøres felles ved at aktiva som kan brukes som pant i reglene om finansiell sikkerhetsstillelse, utvides med gjeldsbevis (av arbeidsgruppa benevnt "gjeldsfordringer").

Norges Bank er enig i at utviklingen krever endringer i den harmoniserte lovgivningen for fortsatt å bidra til sikre og effektive markeder. Flere av de endringene fastsatt gjennom direktivet er svært tekniske. Norges Bank mener arbeidsgruppa har klart å trekke ut essensen slik at forslagene til lovendringer begrenses til det strengt nødvendige. Norges Bank har likevel noen mindre merknader til forslagene til endringer:

I forslaget til ny § 1-3, 1. ledd i betalingssystemloven bør tilføyelsen "*systemansvarlig*" ha flertallsformen "*systemansvarlige*" slik at det er klart at "*samvirkende system*" kan avtale "*utføring av oppdrag*".

I forslaget til endret § 4-1, 3. ledd, 1. punktum i betalingsystemloven, er det slik forslaget står uklart hvem ”som har avtalt at ...”. Dette unngås ved å omformulere tilføyelsen til ”i tillegg til den systemansvarlige, oppgjørsbank, sentral motpart eller en avregningsentral, og”.

I lov om finansiell sikkerhetsstillelse er det sentralt å definere de nye finansobjektene som skal komme inn under lovens virkeområde. Arbeidsgruppen foreslår betegnelsen ”gjeldsfordringer”, og dette omfatter etter forslaget ”pengekrav som oppstår som følge av at en kredittinstitusjon som definert i direktiv 2006/48/EF bevilger kreditt i form av et lån til en debitor som ikke er forbruker”. Den foreslåtte definisjonen følger endringsdirektivet med unntak for tilføyelsen ”som ikke er forbruker”. Direktivet fastslår at fordringer overfor forbruker kan unntas fra virkeområdet, og det er i samsvar med annen norsk lovgivning å unnta kreditt til forbrukere i slike sammenhenger. Norges Bank støtter dermed denne innskrenkingen av virkeområdet.

Norges Bank vil peke på at ”gjeldsfordring” er en noe uklar språklig konstruksjon. Det kan forstås slik at noen har en rett (fordring) til å øke gjelda. Det er tilfellet ved innvilgede (men ikke trukne) kassekreditter, byggelån og andre rammelån. Det som er poenget i forhold til finansiell sikkerhetsstillelse, er at kredittinstitusjonen skal kunne bruke pengekravet den har mot kunder som sikkerhet for å ta opp likviditetslån (bl.a. i sentralbanker). I direktivets franske utgave brukes ordet ”créance”, som i fransk-norske ordbøker oversettes med ”(penge)krav, fordring; gjeldsbevis”. Departementet kan vurdere om lovbestemmelsene ville bli lettere forståelige om ordet ”gjeldsfordring” blir erstattet med eksempelvis ”gjeldsbevis” eller ”pengekrav”.

Norges Bank vil til slutt peke på at ulike deler av lovgivningen opererer med flere navn på likeartet virksomhet. I verdipapirhandeloven defineres oppgjørssentral som konsesjonsklasse. I betalingsystemloven er bl.a. sentrale motparter (men ikke oppgjørssentraler) deltakere i oppgjørssystem. Reglene i lov om finansiell sikkerhetsstillelse gjelder ”avregningsentraler og sentrale motparter, oppgjørssentraler og lignende lovregulerte institusjoner ...”. Begrepsbruken foreslås ikke endret gjennom forslagene her. Reglene kan sies å være i samsvar med endringsdirektivet, der det også er uklart om ”settlement agent/oppgjørsforetak” og ”central counterparty/sentral motpart” er to navn på samme type institusjon, eller to ulike typer institusjoner. Når det måtte passe, kan departementet vurdere navnebruken på feltet.

Med hilsen

Knut Sandal

Gunnvald Grønvik